

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшадағы логикалық ойындардың маңызы.ЖАРИЯЛАНДЫ
19.05.2026СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/188850/>**Бакирова Мансия Бектасовна***Лауазымы : Әдіскер , ортаңғы топ тәрбиешісі**Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы**«Қызжібек-С » бөбекжай- балабақшасы*

Аннотация.

Бұл мақалада мектепке дейінгі ұйымдарда логикалық ойындарды қолданудың теориялық және практикалық негіздері қарастырылады. Логикалық ойындардың баланың интеллектуалдық дамуына, танымдық белсенділігіне, зейіні мен есте сақтау қабілетіне әсері ғылыми тұрғыда талданады. Сонымен қатар балабақша жағдайында ұйымдастырылатын логикалық ойындардың түрлері, оларды өткізудің әдіс-тәсілдері және тәрбиешінің рөлі сипатталады. Зерттеу барысында логикалық ойындардың балалардың ойлау мәдениетін қалыптастырудағы маңызы айқындалып, мектепке дейінгі білім беру процесінде тиімді қолданудың жолдары ұсынылады.

Тірек сөздер: логикалық ойын, мектепке дейінгі тәрбие, танымдық даму, ойлау қабілеті, интеллектуалдық даму, бала психологиясы, ойын технологиясы.

Кіріспе.

Қазіргі қоғамның дамуы білім беру жүйесіне жаңа талаптар қояды. Бүгінгі таңда мектепке дейінгі ұйымдардың басты міндеттерінің бірі — баланың тұлғалық қасиеттерін қалыптастырып қана қоймай, оның ойлау қабілетін, шығармашылық мүмкіндігін және танымдық белсенділігін дамыту болып табылады. Осы мақсатқа жетуде логикалық ойындардың маңызы ерекше.

Мектепке дейінгі кезең — баланың интеллектуалдық дамуының ең маңызды сатысы. Психологтар мен педагог ғалымдардың зерттеулеріне сүйенсек, дәл осы кезеңде баланың ойлау, қабылдау, есте сақтау, қиялдау сияқты психикалық процестері қарқынды дамиды. Сондықтан мектепке дейінгі тәрбиеде баланың жас ерекшелігіне сай

тиімді әдіс-тәсілдерді қолдану маңызды болып есептеледі. Солардың ішінде логикалық ойындар балалардың ақыл-ойын жетілдірудің тиімді құралы ретінде кеңінен қолданылады.

Ойын — мектеп жасына дейінгі баланың негізгі әрекеті. Белгілі педагог В.А.Сухомлинский: «Ойынсыз ақыл-ойдың қалыпты дамуы мүмкін емес» деп атап көрсеткен. Шынында да, ойын арқылы бала қоршаған ортаны таниды, адамдармен қарым-қатынас жасайды, түрлі өмірлік жағдайларды бейнелейді және логикалық ойлау әрекеттерін меңгереді.

Логикалық ойындардың теориялық негіздері.

Логикалық ойындар — баланың ойлау қабілетін дамытатын, белгілі бір мәселені шешуге бағытталған танымдық әрекет түрі. Мұндай ойындар барысында бала салыстырады, талдайды, қорытынды жасайды, себеп-салдарлық байланыстарды анықтайды және дұрыс шешім қабылдауға үйренеді.

Ғалымдардың пікірінше, логикалық ойлау — адамның интеллектуалдық мәдениетінің негізі. Ж.Пиаже баланың интеллектісінің дамуы оның белсенді әрекеті арқылы жүзеге асатынын дәлелдеген. Ал Л.С.Выготский оқыту мен дамудың өзара байланысын зерттей отырып, ойын әрекеті арқылы баланың ойлау деңгейін көтеруге болатынын айтқан.

Логикалық ойындардың мазмұны баланың жас ерекшелігіне сәйкес құрылуы тиіс. Себебі мектепке дейінгі жаста балалар көрнекі-бейнелік ойлау деңгейінде болады. Сондықтан түрлі суреттер, пішіндер, түстер, заттар және практикалық әрекеттер арқылы ұйымдастырылған ойындар олардың логикалық ойлауын дамытуға тиімді әсер етеді.

Логикалық ойындардың бала дамуына әсері.

Танымдық қабілетті дамыту.

Логикалық ойындар баланың танымдық белсенділігін арттырады. Бала ойын барысында жаңа мәліметтерді қабылдап, оларды талдауға және есте сақтауға үйренеді. Танымдық қызығушылықтың артуы баланың қоршаған орта туралы түсінігін кеңейтеді.

Мысалы, «Не артық?», «Жетіспейтін бөлікті тап», «Сәйкестендір» сияқты ойындар арқылы балалар заттардың ұқсастығы мен айырмашылығын ажыратуды меңгереді. Бұл олардың аналитикалық ойлау қабілетін қалыптастырады.

Зейін мен есте сақтау қабілетін жетілдіру.

Логикалық тапсырмалар баланың зейінін тұрақтандырып, есте сақтау қабілетін дамытады. Ойын барысында бала белгілі бір ережені сақтап, тапсырманы мұқият орындауға тырысады. Бұл өз кезегінде ерікті зейіннің қалыптасуына ықпал етеді.

Сонымен қатар түрлі реттілікті сақтау, суреттерді есте қалдыру, сандық ойындарды орындау арқылы есте сақтау процесі белсенді дамиды.

Шығармашылық ойлауды қалыптастыру.

Көптеген логикалық ойындар баланың шығармашылық қабілетін де жетілдіреді. Әртүрлі құрастырмалы ойындар, ребустар, лабиринттер мен тапсырмалар баланың қиялын дамытып, стандарттан тыс ойлауға үйретеді.

Балалар мәселені шешудің бірнеше жолын іздейді, жаңа тәсілдерді қолдануға талпынады. Бұл олардың болашақта кез келген өмірлік жағдайда дұрыс шешім қабылдауына көмектеседі.

Балабақшада қолданылатын логикалық ойындардың түрлері.

Дидактикалық ойындар.

Дидактикалық ойындар арнайы білім беру мақсатына бағытталған ойын түрі болып табылады. Олар арқылы балалар түстерді, пішіндерді, көлемдерді ажыратады және қарапайым математикалық ұғымдарды меңгереді.

Мысалы:

□ «Түстерді тап»;

□ «Пішіндерді орналастыр»;

□ «Сандарды ретімен қой».

Бұл ойындар баланың қабылдау және ойлау әрекетін жетілдіреді.

Құрастырмалы ойындар.

Конструкторлар, мозайкалар, пазлдар балалардың кеңістіктік ойлауын дамытады. Бала бөлшектерді біріктіру арқылы белгілі бір бейне құрастырады және логикалық байланыс орнатады.

Сюжеттік-рөлдік ойындар.

Сюжеттік ойындар барысында балалар белгілі бір рөлге еніп, өмірлік жағдайларды бейнелейді. Мұндай ойындар балалардың тілін дамытып қана қоймай, ойлау икемділігін қалыптастырады.

Математикалық логикалық ойындар.

Математикалық ойындар санау, салыстыру, топтау және өлшеу дағдыларын қалыптастырады. Бұл ойындар мектепке математикалық дайындықтың негізін қалайды.

Тәрбиешінің логикалық ойындарды ұйымдастырудағы рөлі.

Балалардың логикалық ойлауын дамытуда тәрбиешінің кәсіби шеберлігі ерекше маңызға ие. Тәрбиеші ойынның мазмұнын дұрыс таңдап, оны баланың жас ерекшелігіне сай ұйымдастыруы қажет.

Тәрбиеші:

- балалардың қызығушылығын оята білуі;
- ойын барысында бағыт-бағдар беруі;
- баланың өз бетінше ойлауына мүмкіндік жасауы;
- мадақтау арқылы белсенділікті арттыруы тиіс.

Сонымен қатар заманауи педагогикалық технологияларды пайдалану логикалық ойындардың тиімділігін арттырады.

Логикалық ойындарды ұйымдастырудың педагогикалық шарттары.

Логикалық ойындардың нәтижелі болуы үшін төмендегідей педагогикалық шарттар сақталуы қажет:

- Баланың жас және психологиялық ерекшеліктерін ескеру;
- Ойындардың жүйелі әрі мақсатты ұйымдастырылуы;
- Көрнекілік құралдарын тиімді пайдалану;
- Балалардың белсенді қатысуына жағдай жасау;
- Қызығушылықты арттыратын дамытушы орта қалыптастыру.

Осы шарттар орындалған жағдайда балалардың интеллектуалдық даму деңгейі айтарлықтай жоғарылайды.

Қорытынды.

Қорыта келгенде, логикалық ойындар — мектепке дейінгі жастағы балалардың ойлау қабілетін дамытудың маңызды педагогикалық құралы. Олар баланың танымдық белсенділігін арттырып, зейінін, есте сақтау қабілетін, шығармашылық және аналитикалық ойлауын қалыптастырады.

Балабақшада логикалық ойындарды жүйелі түрде ұйымдастыру арқылы балалардың интеллектуалдық әлеуетін дамытуға, оларды мектепке сапалы дайындауға мүмкіндік туады. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдарда логикалық ойын технологияларын кеңінен қолдану — заман талабы.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. *Выготский Л.С. Психология развития ребенка. — Москва, 2005.*

2. Пиаже Ж. Речь и мышление ребенка. — Москва, 1997.
3. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям. — Москва, 1981.
4. Мектепке дейінгі педагогика. — Алматы: Фолиант, 2018.
5. Құлжанова Н. Мектепке дейінгі тәрбие теориясы. — Алматы, 2015.
6. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік стандарты.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.